

Programmabegroting 2024

Versie: Vastgesteld door Raad

9 november 2023

Duurzaamheid

Concerndirecteur: M.R.A. Cornelissen

Inleiding

Onze samenleving bevindt zich op een kantelpunt. Wereldwijde economische, sociaal-maatschappelijke en ecologische crises hebben de kwetsbaarheid van die samenleving getoond. Klimaatverandering, stijgende energieprijzen, voedsel- en grondstoffenschaarste en het afnemen van plant- en diersoorten staan op dit moment hoog op de (inter)nationale agenda. In de toekomst zal duurzame ontwikkeling alleen maar in belang toenemen.

Duurzaamheid is een veelomvattend maar vaak uitgehold begrip. Daarnaast heeft duurzaamheid te kampen met een imago 'duur' 'soft' en 'elitair' te zijn. Het tegendeel is waar. We hebben iedereen nodig om onze samenleving meer robuust en toekomstbestendig te maken. Wanneer de drie P's (People, Planet en Profit) integraal en toekomstgericht worden toegepast in keuzes op alle beleidsterreinen, werken we samen aan een financieel-economisch, sociaal-maatschappelijk en ecologisch gezonde toekomst.

Coalitieakkoord

De afgelopen jaren is er hard gewerkt aan een duurzaam Diemen. Ook in deze bestuursperiode blijven we hierop inzetten. In het coalitieakkoord staat het als volgt: *"We willen een schoon en duurzaam Diemen achterlaten voor de volgende generaties. Daarbij hebben we oog voor de inwoners die achterop dreigen te raken. Met daadkrachtige maatregelen pakken we energiearmoede aan en zorgen we dat niemand achterblijft"*

In de coalitieperiode 2022-2026 wordt de uitvoering van de Duurzaamheidsagenda 2020-2025 voortgezet. In het coalitieakkoord zijn aanvullende plannen en acties opgenomen. Deze sluiten goed aan op de thema's en de opzet van de Duurzaamheidsagenda en zijn opgenomen onder de betreffende thema's in deze paragraaf.

Duurzaamheidsagenda

Op 2 juli 2020 heeft de gemeenteraad de Duurzaamheidsagenda 2020 – 2025 vastgesteld. Met de Duurzaamheidsagenda willen we de omschakeling gaan maken van duurzame dingen doen naar dingen duurzaam doen. De Duurzaamheidsagenda geeft de kaders voor de programmatische aanpak voor de komende jaren.

De Duurzaamheidsagenda heeft twee pijlers met ieder drie thema's. Met de eerste pijler Duurzame samenleving willen het afwentelen van problemen op andere landen en andere generaties tegengaan. Tot deze pijler behoren de volgende drie thema's: energie & klimaat, afval & circulaire economie, natuur & biodiversiteit. Met de tweede pijler Gezonde leefomgeving worden de problemen in de leefomgeving aangepakt waar we hier en nu last van hebben. Tot deze pijler behoren de volgende drie thema's: klimaatadaptatie, luchtkwaliteit & geluid en schone mobiliteit

Als gemeente willen we natuurlijk zelf ook het goede voorbeeld geven. Daarvoor zullen we de interne samenwerking verder versterken. De gemeente kan het realiseren van een duurzame samenleving en een gezonde leefomgeving echter niet alleen. Ook de samenwerking met de samenleving en de stichting Daarom Duurzaam Diemen zullen we intensiveren.

Schematisch ziet de opzet van de duurzaamheidsagenda 2020-2025 er als volgt uit:

1) PROGRAMMA - Programmering, monitoring en rapportage - Doorwerking duurzaamheid in beleid (APV, Omgevingsvisie, handboek openbare ruimte, etc.) - Financiële regelingen voor duurzaamheid (leningen, subsidies, etc.) - Communicatie	
2) DUURZAME SAMENLEVING	3) GEZONDE LEEFOMGEVING
2.a) Energie & klimaat - Energie besparen - Duurzame energie opwekken - Aardgasvrij maken gebouwde omgeving - Stimuleren en faciliteren lokale energie-initiatieven - Aanpak overige broeikasgassen	3.a) Klimaatadaptatie Inspelen op: - Opwarming gebouwde omgeving (hittestress) - Intensere regenbuien - Langere periodes van droogte
2.b) Afval & Circulaire Economie - Preventie van afval - Verbeteren afvalscheiding - uitbannen giftige en milieuschadelijke stoffen - Stimuleren (lokale) circulaire producten en diensten - Circulaire aanpak grondstoffenstromen en strategische grondstoffen - stimuleren duurzame gezonde voeding en minder voedselverspilling - slim benutten organische reststromen - stimuleren duurzaam bouwen en slopen - stimuleren duurzame omgang met spullen	3.b) Luchtkwaliteit & geluid - Aanpak bronnen van luchtverontreiniging - Geluidmaatregelen bij bron, overdracht en ontvanger
2.c) Natuur & biodiversiteit - Versterken natuurwaarde - Versterken ecologische verbindingen, waaronder verbinding buurtgroen en natuur	3.c) Schone mobiliteit - Dekkend netwerk laadpalen e-mobiliteit - smart mobility - schone mobiliteit bevoorrading - Deelmobiliteit - Groen OV - Parkeerbeleid - Aantrekkelijke fiets en wandelroutes
4) SAMENWERKING gemeentelijke organisatie en activiteiten - Duurzaam\maatschappelijk verantwoord inkopen - Duurzaamheid bedrijfsvoering, gemeentelijke gebouwen, terreinen en voertuigen - Duurzaam ontwikkelen van de openbare ruimte. - Duurzaam beheren van de openbare ruimte	
5) SAMENWERKING met de samenleving - Versterken en uitbouwen Daarom Duurzaam Diemen community tot hét duurzaamheidsplatform binnen Diemen - Faciliteren en ondersteunen duurzaamheidsinitiatieven vanuit de samenleving - Duurzaamheidspacten met doelgroepen (bedrijventerreinen, winkelcentra, zorginstellingen, scholen, sportverenigingen, etc.) - stimuleren start-ups met oplossingen voor duurzaamheidsvraagstukken - steunen van initiatieven op het gebied van duurzaam en maatschappelijk verantwoord ondernemen	

Gemeentelijk duurzaamheidsprogramma

In het schema zijn de 5 hoofddoelen\onderdelen vanuit de duurzaamheidsagenda weergegeven:

1. Een programmatische aanpak
2. Naar een duurzame samenleving
3. Naar een gezonde leefomgeving
4. Samenwerken aan duurzaamheid binnen de gemeentelijke organisatie
5. Samenwerking aan duurzaamheid met de samenleving

Hieronder zullen we per hoofddoel\onderdeel ingaan op:

- langetermijndoelen (wat willen we bereiken)
- de geplande activiteiten voor 2023 (wat gaan we ervoor doen)
- monitoring (indicatoren uit de Duurzaamheidsagenda en het coalitieakkoord 2022 - 2026)

1. Een programmatische aanpak

Wat willen we bereiken?

- Via een programmatische aanpak op duurzaamheid willen we binnen Diemen de komende jaren de omslag maken van duurzame dingen doen naar dingen duurzaam doen om zo de langetermijndoelen duurzame samenleving en gezonde leefomgeving uit de Duurzaamheidsagenda 2020 – 2025 te realiseren. In het Coalitie-akkoord zijn op de Duurzaamheidsagenda aanvullende duurzaamheidsacties benoemd voor de periode 2022-2026.

Wat gaan we ervoor doen in 2024?

- Uitvoeren jaarprogramma duurzaamheid 2024 (dit zijn de acties uit de paragraaf duurzaamheid van de begroting 2024) op basis van de Duurzaamheidsagenda en aanvullende acties uit het Coalitie-akkoord
- Voortzetten interne en externe communicatiecampagnes duurzaamheid
- Opname van duurzaamheid bij ontwikkeling van nieuw gemeentelijke beleid
- Voortzetten van het verstrekken van duurzaamheidsleningen en duurzaamheidssubsidies

Monitoring

Wat	Werkelijk 2021	Werkelijk 2022	Begroot 2023	Begroot 2024
Aantal verstrekte duurzaamheidsleningen	6	17	25	25

2. Naar een duurzame samenleving

Met de pijler Duurzame samenleving uit de Duurzaamheidsagenda gaan we het afwentelen van problemen op andere landen en andere generaties tegen. Tot de pijler duurzame samenleving behoren de volgende drie thema's: Energie & Klimaat, Afval & Circulaire Economie, Natuur & Biodiversiteit

2.A THEMA ENERGIE & KLIMAAT

Wat willen we bereiken?

- 2040 fossiel onafhankelijke gemeente
- 60% CO₂ reductie in 2030 (Regeerakkoord) en 90% in 2050 (Klimaatakkoord)
- Minimaliseren emissie overige broeikasgassen
- 2030 20,8 GWh opwek zonne-energie/25 hectare zonnepanelen op grote daken
- het tijdig realiseren van een toekomstbestendig energiesysteem om daarmee ruimtelijke, economische en klimaatdoelstellingen te faciliteren (Energievisie Noord-Holland Zuid)

Wat gaan we ervoor doen in 2024?

- Aanpak (bovenregionale) energieinfrastructuur
 - Deelname aan provinciale taskforce energie-infrastructuur
 - Deelname aan regionaal overleg energiesysteem Amstelland en Energiesysteem Actieplan (ESAP)
 - Inbreng bij actualisatie Energievisie en Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat provincie Noord-Holland
 - Deelname aan verkenning nieuwe 380 kv hoogspanningsverbinding Diemen-Lelystad-Ens
 - Medewerking aan haalbaarheidsonderzoek naar nieuw Liander onderstation bij de Gooiseweg/Daalwijkdreef
- Uitvoering Regionale energie strategie (RES):
 - Actualisatie Regionale Energiestrategie (versie 2.0)
 - Concretiseren zoekgebieden zonne- en windenergie naar projectgebieden
 - Aanpak zon langs de snelwegen vanuit Energieroute Noord-Holland
 - Uitvoeren Actieplan zon op grote daken 2022 -2026
 - Haalbaarheidsonderzoek zon op parkeerterreinen en gevels
- Uitvoering Transitievisie Warmte
 - Werving kwartiermaker warmtebedrijf, wijkmanager(s), manager bedrijventerreinen en ondersteuning (vanuit CDOKE budget)
 - Ontwikkelen wijkgerichte aanpakken naar een aardgasvrij Diemen
 - Faciliteren en ondersteunen van buurtinitiatieven
 - Nieuwe afspraken over energie in het kader van de meerjarenafspraken met woningcorporaties
 - Deelname regionale samenwerking warmtetransitie Noord-Holland Zuid
 - Voortzetten MRA-samenwerking voor onderzoek naar de ontwikkeling van aardwarmte
 - Beoordeling vervolgstappen vanuit verkenning Soortenmanagementplan (SMP) voor invulling van de onderzoeksverplichting beschermde diersoorten bij isolatie van buitengevels en buitendaken
- Uitvoering Actieplan isolatie en energiebesparing koopwoningen 2023 - 2026
 - Voortzetten energie-advies woningeigenaren en VVE's via regionaal energieloket
 - Voortzetten jaarlijkse collectieve inkoopactie energiemaatregelen woningeigenaren
 - Voortzetten ondersteuning VVE's energiebesparing en opwek duurzame energie
 - Draaggolfcampagne energiebesparing Diemen centrum
 - Uitvoering buurtactie isolatie
 - Aanpak energieabel G t/m D woningen: procesbegeleiding en onderzoek financieringsmogelijkheden
 - Advisering en procesbegeleiding VVE's met energielabel G t/m D
- Uitvoering Actieplan energie-armoede conform de in het coalitie-akkoord 2022-2026 benoemde acties:
 - Voortzetting energie-advies door vrijwillige energiecoaches (n.a.v. prestatie-afspraken met woningcorporaties, gestart in 2021)
 - Voortzetten crisis Fix team winter 2023 - 2024 (op afspraak energiebesparingsmaatregelen aan huis uitvoeren)
 - Uitvoeren witgoed regeling (vervanging energieslurpend witgoed door zuiniger apparatuur)
- Uitvoering van het door Diemen in 2022 mede-ondertekende Energiebesparingsakkoord Noord-Hollandse bedrijven 2022-2025:
 - Toezicht en handhaving energie- en klimaatregelgeving Europese Energie Efficiency Richtlijn, Besluit activiteiten leefomgeving en Besluit bouwwerken leefomgeving
 - Voortzetten energie-advies bedrijven via regionaal energieloket

Monitoring

Wat	Werkelijk 2020	Werkelijk 2021	Werkelijk 2022	Begroot 2023	Begroot 2024
CO ₂ uitstoot (excl. Autowegen)	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.	102.500 ton	102.500 ton ¹
Energiegebruik (excl. autowegen)	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.	1.450 TJ	1450 TJ ²
Elektriciteit uit hernieuwbare bronnen	4,4%	5,6%	n.n.b.	8,5%	9,2%

Bron: klimaatmonitor Rijkswaterstaat

2.B THEMA AFVAL & CIRCULAIRE ECONOMIE

Wat willen we bereiken?

- Het significant terugdringen van de hoeveelheid ongescheiden restafval richting de landelijke norm van 100 kg per inwoner
- Een volledig circulaire economie in 2050 (landelijke doelstelling)

Wat gaan we ervoor doen in 2024?

- Uitvoeren afvalplan 2020 gemeente Diemen: basisstructuur afvalinzameling behouden en het scheidingspercentage verder bevorderen
- Voortzetten communicatie en voorlichting over afvalscheiding
- Voortzetten van het op aanvraag verstrekken van containers aan huis voor de inzameling van oud papier en karton en/of plastic verpakkingen, blik en drankenkartons.
- Voortzetten gescheiden inzameling afval bij scholen
- Jaarlijkse uitdeeldag compost op gemeentewerf
- Stimuleren en faciliteren deelname aan landelijke opschoondagen (Landelijke Opschoondag en World Cleanup Day) en bewonersinitiatieven op dit gebied
- Verminderen van zwerfafval en het verkleinen van de plastic soep in Diemen, samen met onze (jonge) inwoners.
- Toezicht en handhaving regelgeving bedrijfsafval vanuit Besluit Activiteiten Leefomgeving
- Werving beleidsadviseur circulaire economie
- Uitvoeren Actieplan circulaire economie gemeente Diemen
- Deelname aan deelregionale MRA werkgroep circulaire economie
- Aansluiting bij MRA aanpak grondstofstromen
 - Beoordeling haalbaarheid en deelname textielrace bij scholen in de AM regio (gericht op bewustwording, hergebruik en reparatie en inzameling van textiel)
 - Terugdringen gebruik wegwerpplastic en in openbare ruimte plaatsen van objecten gemaakt van moeilijk recyclebare plastics vanuit MRA convenant circulaire plastics
 - Stimuleren houtbouw vanuit MRA convenant houtbouw
 - Stimuleren circulair bouwen vanuit MRA convenant toekomstbestendige woningbouw

Monitoring

Wat	Werkelijk 2021	Werkelijk 2022	Begroot 2023	Begroot 2024
Hoeveelheid restafval (kg) per inwoner per jaar	214 kg	186 kg	170 kg	170 kg ³

¹ Deze gegevens zijn afkomstig uit de klimaatmonitor van Rijkswaterstaat. Helaas blijven de gegevens achter (voor 2020 tot en met 2022 zijn de gegevens nog niet gepubliceerd) waardoor het ook niet mogelijk is hierop goed te begroten.

² Zie opmerking onder 1.

³ Zoals het er nu naar uit ziet koerst de hoeveelheid restafval over 2023 aan op zo'n 180 kg per inwoner

2.C THEMA NATUUR & BIODIVERSITEIT

Wat willen we bereiken?

- Versterken natuurwaarde
- Versterken ecologische verbindingen, waaronder verbinding buurtgroen en natuur
- 1000 nieuwe bomen planten in de komende 4 jaar (Coalitie-akkoord 2022-2026)

Wat gaan we ervoor doen in 2024?

- Voortzetten inhuur ecologisch specialist voor advisering bij projecten en verbeterde omgang met beschermde soorten bij (ver)bouwen en overige werkzaamheden
- Uitvoeren van projecten uit het Uitvoeringsprogramma verbeteren Lokale Ecologische Structuur Diemen 2022 gericht op 1) in stand houden en verbeteren ecologische verbindingen en 2) kwaliteit van de Lokale Ecologische Structuur Diemen 2022 verbeteren, waaronder:
 - een verbinding onder het spoor tussen park Spoorzicht en de Oosterringdijk
 - verbeteren ecologische kwaliteit Park de Omloop en Diemerdreef.
 - verbeteren ecologische verbinding onder het spoor bij Zwanenpad
- Voortzetten van verbinden van buurtgroen met de hoofdgroenstructuur/natuur.
- Communicatie verbeterde aanpak voor omgang met beschermde soorten bij (ver)bouwen en overige werkzaamheden (waaronder verkennen opstellen soortenmanagementplan voor ondermeer de isolatieopgave)
- Voortzetten aanleg en onderhoud van natuurvriendelijke oevers en verbinden van waterpartijen
- Voortzetten verhogen van belevings- en natuurwaarde bij groot onderhoud van perken en borders
- Voortzetten grasmaaien met oog voor ecologie
- Voortzetten waar mogelijk bomen aanplanten conform de doelstelling uit het Coalitie-akkoord
- Stimuleringsactie planten bomen bij particulieren
- Voortzetten voorlichting problemen plaagdieren en waterkwaliteit door voedsel in de openbare ruimte

Monitoring

Wat	Werkelijk 2018	Werkelijk 2022	Begroot 2023	Begroot 2024
Hoeveelheid bomen in de openbare ruimte	10.774 ⁴	11.693	12.250 ⁵	12.500 ⁶

⁴ Bron: Update Groenplan 2018.

⁵ Sinds eind 2022 is er een opschoningsactie en actualisatie gaande op het bomenbestand in het beheerpakket. Gelijktijdig zijn we bezig met het aanschaffen van een nieuw beheersysteem, waarin deze actuele situatie wordt opgenomen. Dit najaar vinden de eerste inspecties van het werkelijke boombestand plaats, en wordt er gestart met werken in het nieuwe beheersysteem.

⁶ Zie opmerking onder 2.

3. Naar een gezonde leefomgeving

Met de pijler Gezonde leefomgeving uit de Duurzaamheidsagenda pakken we de problemen in de leefomgeving aan waar we hier en nu last van hebben. Tot de pijler gezonde leefomgeving behoren de volgende drie thema's: Klimaatadaptatie, Luchtkwaliteit & Geluid en Schone Mobiliteit

3.A THEMA KLIMAATADAPTATIE

Wat willen we bereiken?

- Voorbereid zijn op opwarming gebouwde omgeving (hittestress), Intensere regenbuien en langere periodes van droogte

Wat gaan we ervoor doen in 2024?

- Uitvoeren Programma Klimaatadaptatie
- Voortzetten uitwerken en uitvoeren maatregelen op basis van de risico- en kansenkaart hittestress
- Klimaatadaptief inrichten Scheepskwartier en Vlinderbuurt, waarbij de resultaten worden gemonitord ter lering voor toekomstige projecten
- Klimaatadaptief inrichten Oranjeplantsoen, van Gemertplantsoen en Oosterringdijk bij reconstructie
- Voortzetten operatie Steenbreek gericht op het stimuleren van ontstenen en vergroenen van privéterreinen
- Voortzetten met scholen in gesprek over vergroenen van hun schoolpleinen

Monitoring

Wat	Werkelijk 2018	Werkelijk 2019	Begroot 2020	Begroot 2021
Voortgangskaat	De voortgangskaat is ontwikkeld als onderdeel van het Programma Klimaatadaptatie 2024-2028 en wordt herijkt op het moment dat het Programma wordt geactualiseerd			

3.B) THEMA LUCHTKWALITEIT & GELUID

Wat willen we bereiken?

- Een gezonde leefomgeving met een schone luchtkwaliteit en lage geluidbelasting

Wat gaan we ervoor doen in 2024?

- Voortzetten inbreng en toetsing van eisen luchtkwaliteit en geluid bij ruimtelijke en verkeerskundige plannen en projecten
- Uitvoeren Actieplan omgevingslawaaï gemeentelijke wegen 2018-2022 en opstellen nieuw Actieplan geluid 2024-2028
- Deename aan het Schone Lucht Akkoord en opstellen Lokaal uitvoeringsplan
- Voortzetten jaarlijkse meting luchtkwaliteit in samenwerking met de GGD (in 2021 gestart)
- Start onderzoek naar milieuzones voor auto- en vrachtverkeer
- Voortzetten lobby verlagen maximumsnelheid rijkswegen
- Voortzetten bewustwordingscampagne nadelen stoken en beperken overlast

Monitoring

Wat	Wanneer
meting luchtkwaliteit	jaarlijks (ingande 2021)
5 jaarlijks opstellen geluidbelastingskaarten	Geluidbelastingskaarten zijn voor het jaar 2021 geactualiseerd; volgende actualisatie volgt in 2026

3.C) THEMA SCHONE MOBILITEIT

Wat willen we bereiken?

- Uitstootvrij regionaal OV-systeem in 2030
- Overige regionale mobiliteitssystemen uitstootvrij in 2050
- Aantrekkelijke fiets- en wandelroutes

Wat willen we gaan doen in 2024?

- Proactief bijplaatsen laadpalen voor auto's in Diemen (conform Beleidsnotitie opladen elektrische voertuigen en de laadkaart met vooraf uitgezochte geschikte locaties). We onderzoeken de haalbaarheid van drie snellaadpalen in Diemen.
- Uitbreiden aantal zero emissie bussen door GVB/Vervoerregio. Op dit moment is de helft van de bussen in de VRA emissievrij. Dit wil men door extra te investeren verhogen tot 95% in 2025.
- Verbeteren zwakke schakels in het (regionaal) fietsnetwerk: verbreden brugdek Diemberg en onderzoek naar een verkeersveiliger oversteek van de Weteringweg.
- Hanteren parkeernormen en aanleg voldoende fietsparkeerplaatsen conform Parkeernormennota
- Voortzetten regionale samenwerking Green Deal zero Emission stadslogistiek en Green Deal fiets in samenwerking met de Vervoerregio Amsterdam
- Deelname aan Regionaal Mobiliteitsprogramma (onderdeel nationaal Klimaatakkoord) via de Vervoerregio Amsterdam. De doelen uit het Regionaal Mobiliteitsprogramma zijn geborgd in bestaande beleidstrajecten binnen de Vervoerregio Amsterdam. Diemen neemt hieraan deel.
- Uitbreiden en monitoren van het aanbod van elektrische deelmobiliteit (o.a. auto's, deelbakfietsen en scooters)

Monitoring

Wat	Werkelijk 2021	Werkelijk 2022	Begroot 2023	Begroot 2024
Aantal laadpalen	74 laadpalen	89 laadpalen	125 laadpalen	145 laadpalen
(Aantal laadpunten)	148 laadpunten	176 laadpunten	250 laadpunten	290 laadpunten

4. Samenwerken aan duurzaamheid binnen de gemeentelijke organisatie

Wat willen we bereiken?

- Duurzaam/maatschappelijk verantwoord inkopen
- Duurzaamheid in de bedrijfsvoering: gemeentelijke gebouwen, terreinen en voertuigen
- Duurzaam ontwikkelen van de openbare ruimte
- Duurzaam beheren van de openbare ruimte
- 2030 klimaatneutrale gemeentelijke organisatie
- Doelstellingen circulair inkopen:
 - 2022 >10%;
 - 2025 >50%;
 - indien haalbaar 100% in 2030.

Wat gaan we ervoor doen in 2024?

- Voortzetten begeleiding Maatschappelijk Verantwoord Inkopen (MVI) door MVI- regisseur
- Opstellen jaarplan MVI 2024 mede op basis van Inkoopjaarplan 2024
- Aansluiting bij relevante regionale inkooppakketten vanuit MRA programma Circulaire Economie
- Uitvoering gemeentelijke Meerjarenonderhoudsplannen gericht op energiebesparing, opwek van duurzame energie en aardgasloze gemeentelijke gebouwen (zie paragraaf onderhoud kapitaalgoederen - gebouwen Diemen)
- Voortzetten gescheiden afvalinzameling gemeentelijke organisatie
- Voortzetten inkoop duurzame elektriciteit en CO₂ gecompenseerd gas
- Advies duurzaamheid (energie, circulair, natuurinclusief en klimaatadaptatief) bij alle relevante ruimtelijke (her)ontwikkeling
- Advies natuur, milieu (geluid, lucht, veiligheid, bodem) en verkeer/mobiliteit waar van toepassing bij ruimtelijke (her)ontwikkelingen
- Alleen inkopen van gecertificeerd duurzaam hout en papier
- Toepassen energiezuinige led-verlichting bij vervanging lichtmasten en armaturen
- Voortzetten beheer openbare ruimte zonder chemische bestrijdingsmiddelen

Monitoring

Wat	Werkelijk 2021	Werkelijk 2022	Begroot 2023	Begroot 2024
Energieverbruik gemeentelijke organisatie	2.351.841 kWh	3.320.000 kWh	3.260.000 kWh	3.400.000 kWh ⁸
(Elektriciteit (KWh) en gas (m3)) ⁷	272.619 m3	230.000 m3	265.000 m3	225.000 m3
Opgewekte duurzame energie gemeentelijke organisatie ⁹	219.124 kWh	185.000 kWh	325.000 kWh	340.000 kWh ³
% Led openbare verlichting ¹⁰	26%	30%	40%	40%

5. Samenwerken aan duurzaamheid met de samenleving

Wat willen we bereiken?

- In samenwerking met de samenleving de omslag maken van duurzame dingen doen naar dingen duurzaam doen om zo de langetermijndoelen van een duurzame samenleving en gezonde leefomgeving uit de Duurzaamheidsagenda 2020 – 2025 en het Coalitie-akkoord 2022-2026 te realiseren

⁷ De gemeente neemt elektriciteit af met certificaten van in Nederland opgewekte duurzame elektriciteit en aardgas met CO₂ compensatie.

⁸ Ten gevolge van het steeds verder aardgasvrij maken van gemeentelijke gebouwen daalt het aardgasverbruik maar neemt het gebruik van duurzaam opgewekte elektriciteit voor de aardgasvrije verwarmingstechnieken toe.

⁹ De begrote hoeveelheid opgewekte duurzame energie voor de gemeentelijke organisatie betreft de opwek op gebouwen die van de gemeente zijn én door de gemeente gebruikt worden. Waar mogelijk plaatst de gemeente echter ook in samenspraak met de huurders/gebruikers zonnepanelen op gebouwen die wel van de gemeente zijn maar die niet door de gemeentelijke organisatie gebruikt worden, zoals 't Kruidvat, het Noorderlicht en de Omval.

¹⁰ Toelichting %Led openbare verlichting: Vervanging van de resterende spaarlampen door LED verlichting is onderdeel van groot onderhoud. We verwachten eind 2023 op 37% LED verlichting te zitten. Eind 2024 verwachten we 40% gerealiseerd te hebben. De bijstelling wordt veroorzaakt door het opstellen van een nieuw Programma groot onderhoud in 2024.

- Versterken en uitbouwen Daarom Duurzaam Diemen community tot hét duurzaamheidsplatform binnen Diemen
- Sluiten van duurzaamheidspacten met doelgroepen (bedrijventerreinen, winkelcentra, zorginstellingen, scholen, sportverenigingen, etc.)

Wat gaan we ervoor doen in 2024?

- Voortzetten van het natuur- en milieu-educatie aanbod voor scholen via de AM regio en Natuurwijs
- Ondersteuning bij het uitbouwen van Daarom Duurzaam Diemen
- Voortzetten in 2021 gestarte programma met energiecoaches (met focus op huurders)
- Aanscherpen afspraken over duurzaamheid in het kader van meerjarenafspraken met woningcorporaties
- Jaarlijkse adviesvraag duurzaamheid aan kinderraad: initiatief dat kinderraad wil oppakken en/of initiatief voor gemeentelijke duurzaamheidsprogramma
- Ondersteuning inwonerinitiatieven duurzaamheid
- Stimuleren ambassadeurschap duurzaamheid
- Deelname onderzoek en doorontwikkeling Powersavergame (n.a.v. raadsmotie)

Monitoring

Wat	Werkelijk 2021	Werkelijk 2022	Begroot 2023	Begroot 2024
Verstrekke subsidies	2	1	3	3

Kostenraming

De gemeentelijke kosten voor de uitvoering van het jaarprogramma duurzaamheid over 2024 worden met de op dit moment beschikbare gegevens en op basis van de voorgenomen activiteiten geraamd op € 764.000. Dit kan worden gefinancierd vanuit het bestaande structurele budget voor duurzaamheid.

Voor de benodigde capaciteitsversterking op de energietransitie wordt de gelabelde specifieke uitkering capaciteit decentrale overheden voor klimaat en energiebeleid (CDOKE)¹¹ ingezet. In 2024 gaat het om € 640.000. Voor het oppakken van het thema Circulaire Economie uit de Duurzaamheidsagenda is 1 fte capaciteitsuitbreiding voorzien¹². Dit kunnen we financieren door de reeds bestaande en structureel begrote vaste functie van de gemeentelijke warmteregisseur te betalen vanuit CDOKE gelden.

Daarnaast kunnen we de aanpak energiearmoede tot en met 2025 voortzetten vanuit een door het Rijk aangekondigde derde specifieke uitkering energiearmoede (SPUK EA). Ook kunnen we een deel van het Actieplan energiebesparing en koopwoningen 2023 -2026 financieren vanuit in 2023 (looptijd tot en met 2026) en 2024 (looptijd tot en met 2027) aan te vragen specifieke uitkeringen vanuit het nationaal isolatieprogramma (SPUK NIP)¹³.

Duurzaamheid is een dynamisch terrein met vele lokale, regionale en (inter)nationale ontwikkelingen. Nieuwe (gelabelde) Rijksuitkeringen, extra investeringen en (lokale) ontwikkelingen die effect hebben op de gemaakte begroting voor duurzaamheid zullen via kwartaalbrieven worden voorgelegd aan de gemeenteraad.

¹¹ Zie voor toelichting Programma Leefomgeving en Klimaat => Autonome ontwikkelingen => Tegemoetkoming rijk 2023 - 2030 capaciteit energie en klimaatbeleid

¹² Zie voor toelichting Programma leefomgeving en Klimaat => Autonome ontwikkelingen => Circulaire economie

¹³ Zie voor toelichting Programma leefomgeving en Klimaat => Autonome ontwikkelingen => Uitvoering isolatieopgave

onderdeel	actie	gemeente budget	CDOKE & SPUKS
1) PROGRAMMA	uitgaven communicatie en inhuur communicatie-advies duurzaamheid communicatieadviseur duurzaamheid	€ 26.000	€ 85.000,00
	TOTAAL	€ 26.000	€ 85.000,00
2) DUURZAME SAMENLEVING	2.a) Energie& Klimaat <i>(boven)regionale energie-infrastructuur:</i> deelname aan (boven)regionale overleggen en inbreng bij programma's Regionale Energiestrategie (RES): budget onderzoek en projecten grootschalige opwek duurzame energie vanuit RES inhuur ondersteuning projecten duurzame energie (o.a. zon op grote daken) Transitievisie Warmte (TvW): budget inwonersinitiatieven, wijkgerichte aanpak van het gas af en actieplan isolatie warmteregisseur (uit CDOKE; begroot budget naar beleidsadviseur circulaire economie) kwartiermaker warmtebedrijf, gebiedsmanager(s), ondersteuning wijkgerichte aanpak actieplan energiebesparing en isolatie koopwoningen 2023-2025: inhuur ondersteuning warmteregisseur (o.a. uitvoering isolatieplan) energieloket en helpdesk voor woningeigenaren en VVE's budget regeling isolatiemaatregelen en aanpak slechtste labels (G t/m D) actieplan energiearmoede t/m 2025: personele ondersteuning energiearmoede (vanuit structureel budget fixbrigade) budget energiearmoede maatregelen energiebesparingsakkoord Noord-Hollandse bedrijven 2022-2025: toezicht en handhaving energieregeling door Omgevingsdienst energieloket en helpdesk bedrijven TOTAAL	n.v.t. € 75.000 € 60.000 € 200.000 € -95.000 € 60.000 € 12.000 € 100.000 budget OD € 6.000 € 418.000	€ 95.000,00 € 360.000,00 € 100.000,00 SPUK NIP SPUK EA € 555.000,00
	2.b) Afval& Circulaire economie Circulaire Economie: beleidsadviseur circulaire economie (vanuit betaling warmteregisseur via CDOKE) budget uitvoering actieplan circulaire economie huishoudelijk afval en zwerfafval: uitvoeren afvalplan 2020 (vanuit afvalstoffenheffing) uitvoeren maatregelen zwerfafval bedrijfsafval: Toezicht en handhaving afvalregelgeving bedrijven door gemeente en Omgevingsdienst TOTAAL	€ 95.000 € 30.000 n.v.t. n.v.t. n.v.t. € 125.000	
	2.c) Natuur& Biodiversiteit ecologie: inhuur ecooloog (advies + acties vanuit kansencarta) openbare ruimte: kleur en fleur in plantsoenen (infra) vergroening buitenruimte (infra) TOTAAL	€ 50.000 € 10.000 € 15.000 € 75.000	
3) GEZONDE LEEFOMGEVING	3.a) Klimaatadaptatie wijkgerichte aanpak maatregelen klimaatadaptatie (infra) aanleg, beheer en onderhoud riolering (o.a. vanuit rioolheffing) TOTAAL	€ 20.000 n.v.t. € 20.000	
	3.b) Luchtkwaliteit Geluid luchtkwaliteit: jaarlijkse luchtmeting GGD (milieubudget) geluid: uitvoering lokaal actieplan schone luchtakkoord (milieubudget) 5 jaarlijks: actualisatie geluidniveaukaart en actieplan geluid (milieubudget) TOTAAL	n.v.t. n.v.t. n.v.t. 0	
	3.c) Schone Mobiliteit plaatsing laadpalen (vraaggestuurd) TOTAAL	€ 5.000 € 5.000	
4) SAMENWERKING OP DUURZAAMHEID	inhuur adviseur MVI (niet uit duurzaamheidsbudget)	n.v.t.	
	TOTAAL	0	
5) SAMENWERKING OP DUURZAAMHEID	subsidie Daarom Duurzaam Diemen energicoaches powersavergame overige subsidies (reservering per jaar)	€ 37.000 € 30.000 € 8.000 € 20.000 € 95.000	
	TOTAAL	€ 764.000	€ 640.000